

ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ	3
ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΣΤΙΣ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΕ ΜΕΓΑΛΕΣ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ.....	4
ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ	4
ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΕ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΕΟΥΝ ΑΠΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΣΕ ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΑ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΩΝ	9
ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ	9
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	10
ΑΓΩΓΕΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ.....	12
ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΕΚΚΡΕΜΟΥΝ ΓΙΑ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΤΕΜΑΧΙΩΝ ΓΗΣ	12
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΤΟΜΕΑ, ΤΟΥΣ ΚΡΑΤΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ, ΤΙΣ ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΤΙΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ-ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	14
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	14
ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	17
ΑΡΧΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	20
ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	22

Βάσει του Άρθρου 58 του περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου, ο Υπουργός Οικονομικών είναι υπεύθυνος για την εποπτεία των δημοσιονομικών κινδύνων που ενδέχεται να έχουν σημαντική επίπτωση στα δημοσιονομικά μεγέθη. Σύμφωνα με το πιο πάνω Άρθρο, ο Υπουργός Οικονομικών θα πρέπει να ετοιμάσει και να υποβάλει έκθεση δημοσιονομικών κινδύνων μαζί με τον Προϋπολογισμό, αναλύοντας τους πιθανούς κινδύνους που έχει αναγνωρίσει. Η έκθεση στοχεύει επίσης στην υποβολή μέτρων για τον μετριασμό αυτών των κινδύνων.

Η έκθεση λαμβάνει υπόψη τις κύριες αιτίες από όπου μπορούν να προκύψουν κίνδυνοι οι οποίοι θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στις δημοσιονομικές προοπτικές. Οι κύριες αιτίες όπως αναλυτικά περιγράφονται πιο κάτω είναι οι αρνητικές μακροοικονομικές εξελίξεις, η έκθεση του κράτους σε ενδεχόμενες υποχρεώσεις λόγω εγγυήσεων και δημοσιονομικοί κίνδυνοι που προκύπτουν από το χρηματοοικονομικό τομέα, τους κρατικούς οργανισμούς, τις οντότητες της γενικής κυβέρνησης, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, τις κρατικές επιχειρήσεις και τις συμπράξεις ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Η Έκθεση επίσης εισηγείται μέτρα που θα οδηγήσουν σε μετριασμό των δημοσιονομικών κινδύνων.

Η επόμενη Έκθεση Δημοσιονομικών Κινδύνων θα συνταχθεί κατά τη διάρκεια της ετοιμασίας και υποβολής του Προϋπολογισμού για το 2016.

Οι κύριες αιτίες απ' όπου μπορούν να προκύψουν δημοσιονομικοί κίνδυνοι αφορούν κυρίως:

- Αρνητικές μακροοικονομικές εξελίξεις που θα οδηγήσουν σε χαμηλότερο (από τον προβλεπόμενο) ρυθμό ανάπτυξης και κατά συνέπεια θα έχουν αρνητικό αντίκτυπο κατά κύριο λόγο στις επιδόσεις των δημοσίων οικονομικών, της ανεργίας και στην εξέλιξη του δημοσίου χρέους
- Καταβολή εκ μέρους του κράτους ποσών που αφορούν κυβερνητικές εγγυήσεις που δόθηκαν προς τρίτους.
- Διαγραφή ποσών που αφορούν κυβερνητικά δάνεια
- Καταβολή ποσών από πιθανές δικαστικές αποφάσεις που είναι σε εκκρεμότητα εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας
- Αύξηση των οφειλομένων ποσών που αφορούν απαλλοτριώσεις γης (λόγω επιπρόσθετων αποζημιώσεων) για τα οποία οι οικονομικές προσφορές που έγιναν από την Κυπριακή Δημοκρατία στους ιδιοκτήτες δεν έχουν γίνει αποδεκτές
- Η αποσταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα
- Αρνητικές οικονομικές επιδόσεις των οντοτήτων δημοσίου δικαίου, των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα
- Πολιτικός κίνδυνος

Τα κύρια μέτρα που λαμβάνονται ή σχεδιάζεται να ληφθούν άμεσα για μετριασμό των πιο πάνω κινδύνων είναι τα ακόλουθα:

- Μέτρα ενίσχυσης της ανάπτυξης
- Διαρθρωτικές αλλαγές στον ευρύτερο δημόσιο τομέα
- Δημιουργία ενός πλαισίου διαχείρισης των κυβερνητικών εγγυήσεων σε συστηματική βάση
- Μέτρα για την μείωση των οφειλομένων ποσών που αφορούν απαλλοτριώσεις γης
- Μέτρα για την σταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα
- Ενίσχυση του νομικού πλαισίου που διέπει τις οντότητες δημοσίου δικαίου
- Μέτρα για πιο αποδοτική λειτουργία των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Πληροφορίες

Οι μακροοικονομικές παραδοχές αποτελούν κλειδί για την ετοιμασία του Κρατικού Προϋπολογισμού. Οποιοσδήποτε μεταβολές στις μακροοικονομικές προβλέψεις δύναται να δημιουργήσουν κινδύνους από πλευράς εσόδων και από πλευράς δαπανών και κατ'επέκταση να επηρεάσουν αρνητικά το δημοσιονομικό έλλειμμα και τις χρηματοδοτικές ανάγκες.

Πιο συγκεκριμένα, ο Προϋπολογισμός είναι ιδιαίτερα ευαίσθητος σε παραμέτρους όπως ο ρυθμός ανάπτυξης (επηρεάζει κυρίως τα έσοδα του κράτους αλλά και τις κοινωνικές παροχές οι οποίες εξαρτώνται από το επίπεδο απασχόλησης) και οι εξελίξεις στα επίπεδα των τιμών (επηρεάζεται η τιμή των αγαθών και υπηρεσιών που αγοράζει το κράτος).

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, είναι πολύ σημαντική η στενή παρακολούθηση των μακροοικονομικών εξελίξεων, όπως επίσης και η ανάλυση για το πώς οι εξελίξεις αυτές επηρεάζουν τα δημόσια οικονομικά. Σημειώνεται ότι το υφιστάμενο εγχώριο και διεθνές οικονομικό περιβάλλον χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερη αβεβαιότητα, γεγονός που καθιστά δυσκολότερη την πρόβλεψη για τις οικονομικές προοπτικές. Από την άλλη πλευρά, στα πλαίσια του Προγράμματος Προσαρμογής, οι μακροοικονομικές προβλέψεις που έχουν συμφωνηθεί με τους εταίρους είναι συντηρητικές, έτσι ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος δημοσιονομικής εκτράχυνσης.

Σύμφωνα με το βασικό σενάριο, η ύφεση αναμένεται να συνεχιστεί και το 2014 αλλά να είναι μικρότερη από το 2013 (-4.2%), ενώ για το 2015, αναμένεται θετικός ρυθμός ανάπτυξης ύψους 0.4%. Δεδομένης της ανάκαμψης της οικονομίας, ο πληθωρισμός προβλέπεται να ανακάμψει και να κυμανθεί περίπου στο 0.9% το 2015.

Ανάλυση Κινδύνων

Οι κύριες παραδοχές σε σχέση με το βασικό σενάριο καθώς και οι εκτιμήσεις κινδύνων, συνοψίζονται στον πιο κάτω Πίνακα:

<u>Μακροοικονομικός Δείκτης</u>	<u>Βασικό Σενάριο</u>	<u>Εκτίμηση Κινδύνων</u>
1. Ρυθμός ανάπτυξης	- Περιορισμένες επιπτώσεις από κυρώσεις στη Ρωσία	- Σημαντική αναβάθμιση κυρώσεων κατά της Ρωσίας και περαιτέρω επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης της (επίπτωση περίπου 2%-3% σε σχέση με το βασικό σενάριο κατά την περίοδο 2014-2015)

-Σταθεροποίηση και περαιτέρω ανάκαμψη Ευρωπαϊκής οικονομίας

-Στασιμότητα Ευρωπαϊκής οικονομίας

- Ομαλοποίηση του τραπεζικού τομέα και σταδιακή παροχή ρευστότητας στην αγορά

-Επιδείνωση της κατάστασης του τραπεζικού τομέα και περαιτέρω αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων

2. Πληθωρισμός

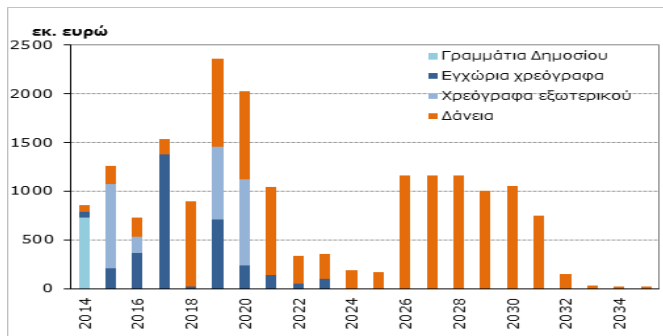
- Σταδιακή αύξηση του επιπέδου τιμών δεδομένης της ανάκαμψης της οικονομίας

-Συνέχιση του αποπληθωρισμού ως επακόλουθο περιορισμένης ζήτησης αγαθών και υπηρεσιών

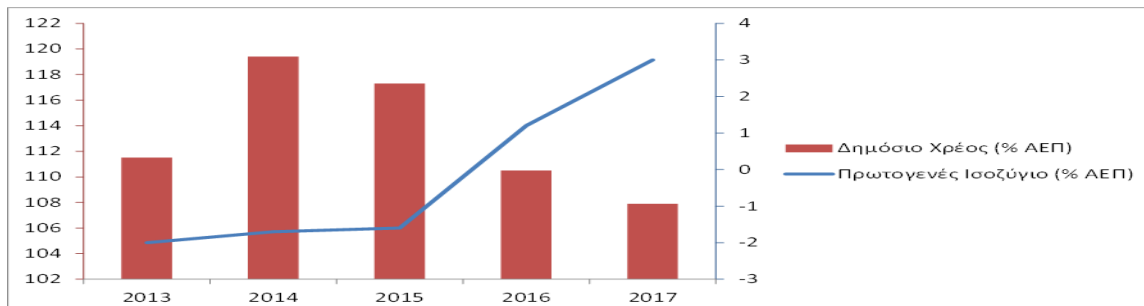
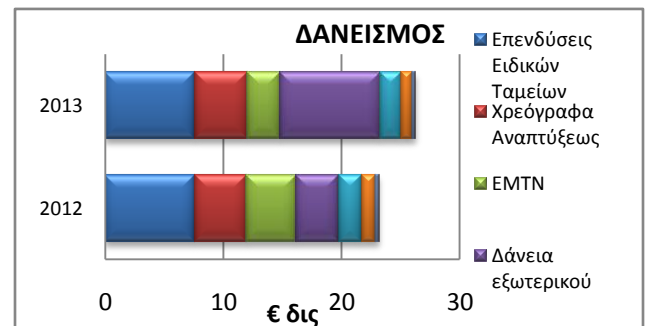
- Αύξηση της τιμής του πετρελαίου

Επίσης σημαντική είναι η ανάλυση ευαισθησίας (sensitivity analysis) του δημόσιου χρέους. Σύμφωνα με την ανάλυση ευαισθησίας που έχει διεξαχθεί από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, το δημόσιο χρέος κρίνεται βιώσιμο σε όλα τα σενάρια που επεξεργάστηκε, με εξαίρεση το σενάριο που χρησιμοποιεί ως μεταβλητή την πραγματική αύξηση του ΑΕΠ.

Πιο κάτω παρουσιάζονται διαγραμματικά, τα έτη αποπληρωμής του χρέους καθώς και οι κατηγορίες:

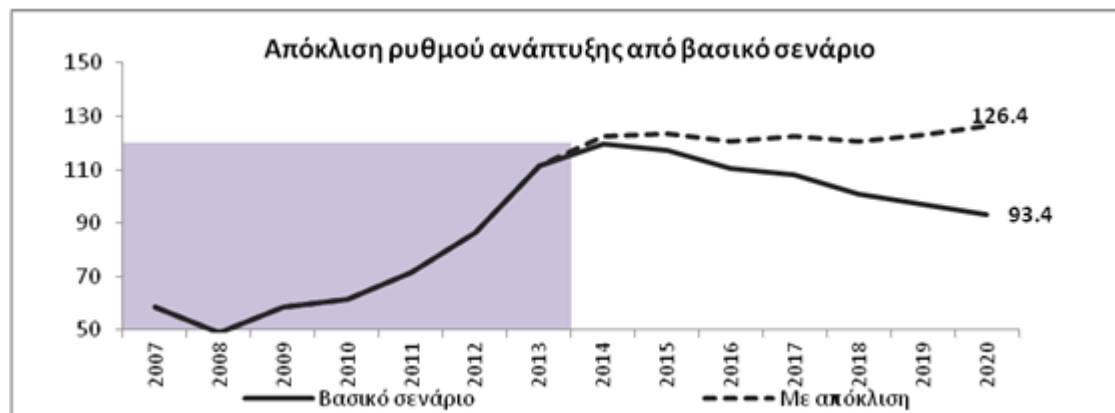
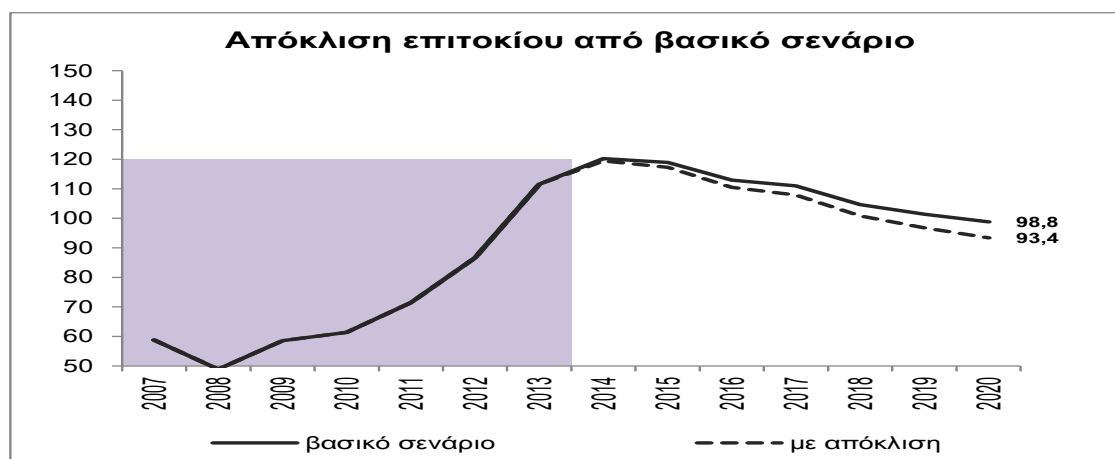
Η εξέλιξη του πρωτογενούς ισοζυγίου και του δημόσιου χρέους, σύμφωνα με το βασικό σενάριο, παρουσιάζεται στο πιο κάτω διάγραμμα:

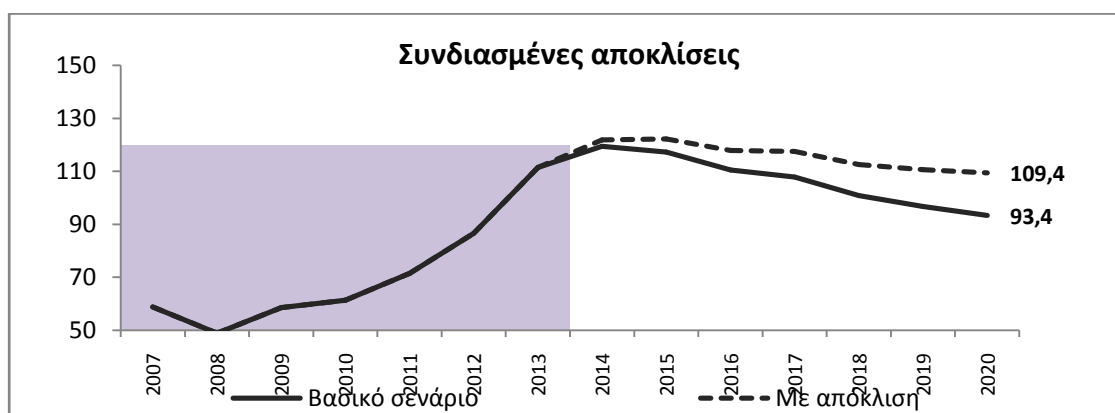
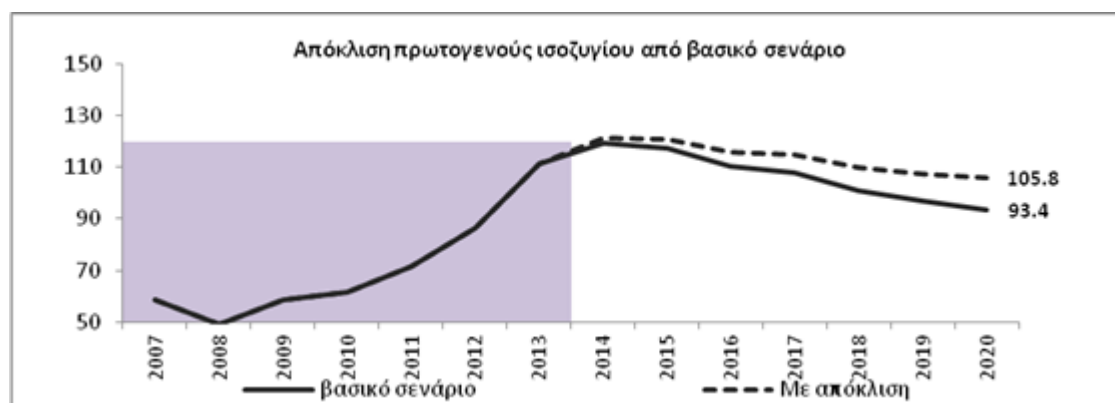
Αναλυτικά σε σχέση με τα σενάρια ευαισθησίας:

- Το σενάριο 1 (αύξηση των πραγματικών επιτοκίων) αν και παρουσιάζει απόκλιση από το βασικό σενάριο, το δημόσιο χρέος μειώνεται κάτω από το 100% του ΑΕΠ μέχρι το 2020.
- Το σενάριο 2 (μείωση του ρυθμού ανάπτυξης) παρουσιάζει σημαντική απόκλιση από το βασικό σενάριο, με δημόσιο χρέος να αυξάνεται πάνω από το 120% του ΑΕΠ μέχρι το 2020.
- Το σενάριο 3 (μείωση του πρωτογενούς ισοζυγίου) δεν παράγει σημαντικές αποκλίσεις από το βασικό σενάριο, με το δημόσιο χρέος να ανέρχεται στο 105.8% του ΑΕΠ το 2020, το οποίο κρίνεται βιώσιμο.
- Το σενάριο 4 με συνδυασμό των τριών σεναρίων αν και παράγει σημαντικές αρνητικές αποκλίσεις σε σχέση με το βασικό σενάριο, ωστόσο, το δημόσιο χρέος εξακολουθεί να διατηρεί μια πτωτική τάση προς το 2020, με το δημόσιο χρέος να κρίνεται βιώσιμο.

Πιο κάτω παρατίθεται οι σχετικές γραφικές παραστάσεις και Πίνακας:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Βασικό σενάριο	111,5	119,4	117,3	110,5	107,9	100,8	96,8	93,4
1. Αυξημένο επιτόκιο κατά μισή μονάδα ετησίως	111,5	120,2	118,9	112,9	111,0	104,6	101,4	98,8
2. Μειωμένος ρυθμός ανάπτυξης κατά μισή μονάδα ετησίως	111,5	122,3	123,5	120,7	122,7	120,7	122,8	126,4
3. Μειωμένο πρωτογενές ισοζύγιο κατά μισή μονάδα ετησίως	111,5	121,2	120,9	115,9	115,0	109,7	107,4	105,8
4. Συνδυασμός των 1-3 πιο πάνω με αποκλίσεις της τάξης του ¼ μονάδας από βασικό σενάριο	111,5	121,9	122,2	117,8	117,5	112,6	110,7	109,4

Μέτρα Μετριασμού Των Κινδύνων

Το γεγονός ότι οι μακροοικονομικές προβλέψεις είναι συντηρητικές, σημαίνει ότι ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι για τα δημόσια οικονομικά. Για παράδειγμα, η αρχική πρόβλεψη για το μέγεθος της ύφεσης το 2013 ανερχόταν στο -8.7%, με σταδιακές βελτιώσεις στην πρόβλεψη στο -7.7% και -6%, ενώ με βάση τα πραγματικά στοιχεία η ύφεση ανήλθε στο -5.4%.

Σε σχέση με τα δημόσια οικονομικά, οι προβλέψεις είναι επίσης συντηρητικές, όπως διαφαίνεται από τα πραγματικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, για το 2013, η αρχική πρόβλεψη για δημοσιονομικό έλλειμμα ήταν 8 1/4%, ενώ τελικά ανήλθε στο -5.4%. Για το 1^ο εξάμηνο του 2014, η πρόβλεψη ήταν έλλειμμα ύψους -1.9%, ενώ τελικά ανήλθε στο -0.1%. Τονίζεται επίσης ότι, στο Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο, έχουν περιληφθεί πρόνοιες που διασφαλίζουν σε κάποιο βαθμό την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων ακόμη και σε περίπτωση πραγματοποίησης κάποιων δημοσιονομικών κινδύνων. Επιπρόσθετα, το βασικό σενάριο στα δημόσια οικονομικά περιλαμβάνει περιθώριο ασφαλείας στο σκέλος των εσόδων αλλά και στο σκέλος των δαπανών.

Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση αποκλίσεων από τις μακροοικονομικές προβλέψεις, ενεργοποιούνται οι αυτόματοι σταθεροποιητές της οικονομίας οι οποίοι ενεργούν αντικυκλικά, διασφαλίζοντας την ομαλοποίηση του κύκλου της οικονομίας.

Πέραν των πιο πάνω, προωθούνται επιπρόσθετα μέτρα για ενίσχυση του δυναμικού ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας, συμπεριλαμβανομένων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, οι οποίες θα καταστήσουν την κυπριακή οικονομία πιο ανταγωνιστική. Μεταξύ άλλων, προωθούνται μέτρα για μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, ιδιωτικοποιήσεις, μεταρρύθμιση του πλαισίου της κοινωνικής πρόνοιας και του σχεδίου υγείας. Επίσης η προσέλκυση ξένων επενδύσεων θεωρείται πολύ σημαντική για την κυπριακή οικονομία και ως εκ τούτου έχουν επιταχυνθεί οι προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή.

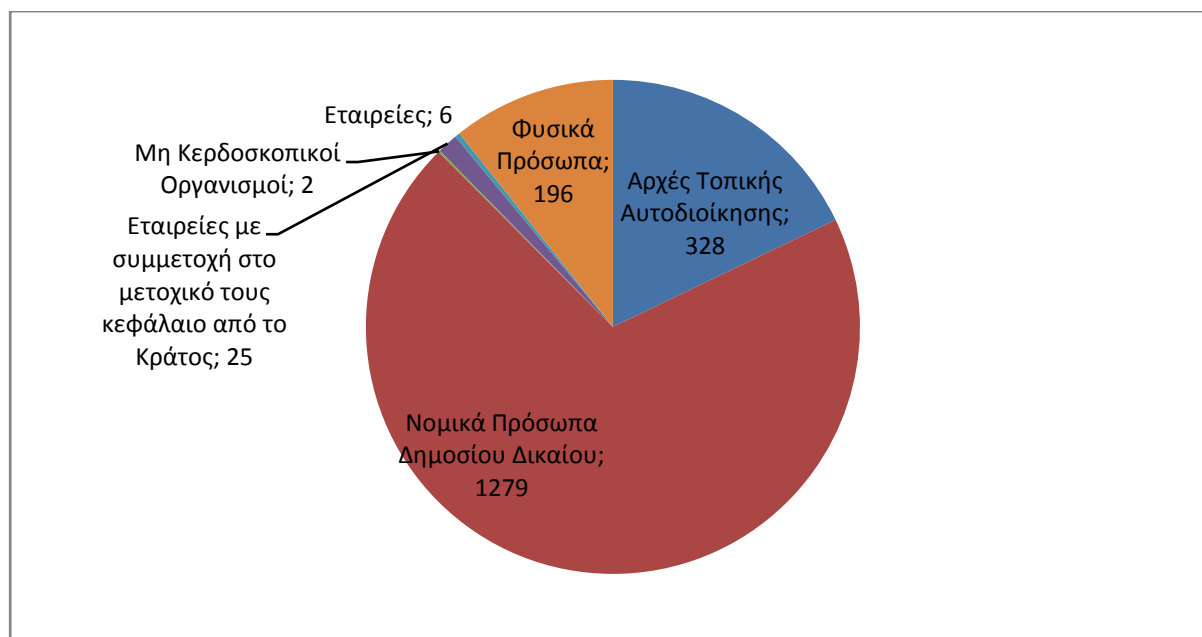
ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

Πληροφορίες

Το συνολικό απόθεμα των εκκρεμών κυβερνητικών εγγυήσεων για δάνεια που παραχωρήθηκαν προς τρίτους κατά την 31 Μαρτίου 2014 ανέρχονται σε 3125 εκ. ευρώ. Εξαιρουμένων των κυβερνητικών εγγυήσεων ύψους 1289 εκ. ευρώ που παραχωρήθηκαν στη Λαϊκή Τράπεζα (1000 εκ. ευρώ) στα πλαίσια της αναδιάρθρωσης του χρηματοοικονομικού τομέα και στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (289 εκ. ευρώ) για εκδόσεις χρέους του ταμείου αυτού, το υπόλοιπο των κυβερνητικών εγγυήσεων ανέρχεται σε 1836 εκ. ευρώ εκ των οποίων τα 742 εκ. ευρώ αφορούν κυβερνητικές εγγυήσεις για δάνεια που παραχωρήθηκαν από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η κατά κατηγορία δανειοληπτών ανάλυση του εν λόγω ποσού των κυβερνητικών εγγυήσεων όπως φαίνεται και στο πιο κάτω διάγραμμα καταδεικνύει ότι η πλειοψηφία των παραχωρηθέντων από την κυβέρνηση εγγυήσεων (1279 εκ. ευρώ ή 70% των κυβερνητικών εγγυήσεων ύψους 1836 εκ. ευρώ) αφορά δάνεια σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Συμβούλια Αποχτετεύσεως, Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου κ.α).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι πόσο 336 εκ. ευρώ αφορά δάνεια τα οποία είναι εγγυημένα από το κράτος εντούτοις περιλαμβάνονται στο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης. Τα δάνεια αυτά αφορούν κατά κύριο λόγο Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ημικρατικούς οργανισμούς.

Ανάλυση Κινδύνων

Το συνολικό ποσό των κυβερνητικών εγγυήσεων που κλήθηκε να πληρώσει η Κυπριακή Δημοκρατία μέχρι σήμερα ανέρχεται σε 227 εκ. ευρώ. Για το ποσό αυτό έχει γίνει διακανονισμός αποπληρωμής με τα αντίστοιχα πιστωτικά ιδρύματα και υπάρχει πρόνοια μέσα στον προϋπολογισμό για τα ανάλογα ποσά.

Βάσει της πιο πρόσφατης αξιολόγησης τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια που έχουν κρατική εγγύηση υπολογίζονται στα 150 εκ. ευρώ ή 0.8% του ΑΕΠ.

Το ποσό αυτό είναι πέραν του ποσού των κυβερνητικών εγγυήσεων που έχει κληθεί το Δημόσιο να καταβάλει και γίνεται η υπόθεση ότι κατανέμεται ομοιόμορφα σε ετήσια βάση για τα έτη 2014-2015. Υπογραμμίζεται ότι η εκτίμηση του ποσού ύψους 50 εκ. που αναμένεται να κληθεί το Δημόσιο να καταβάλει κάθε έτος, είναι συσσωρευτικό για τα επόμενα έτη με την έννοια ότι σε περίπτωση που το εν λόγω ποσό δεν απαιτηθεί να καταβληθεί σε ένα έτος, μεταφέρεται συσσωρευτικά στο επόμενο έτος

Μέτρα Μετριασμού Των Κινδύνων

Η διαχείριση των δημοσιονομικών κινδύνων που απορρέουν από τις κυβερνητικές εγγυήσεις απαιτούν τη λήψη μέτρων

Ήδη στον κρατικό προϋπολογισμό δημιουργήθηκε το κατάλληλο αποθεματικό για πιθανόν ποσά που θα κληθεί το δημόσιο να καταβάλει (πέραν των ποσών εκείνων που το δημόσιο έχει κληθεί ήδη να καταβάλει). Το αποθεματικό αυτό υπερκαλύπτει τα οποιαδήποτε ποσά που πιθανόν να πρέπει να καταβληθούν σύμφωνα με την πιο πάνω ανάλυση.

Επίσης βρίσκεται στο τελικό στάδιο η δημιουργία ενός πλαισίου διαχείρισης των κυβερνητικών εγγυήσεων σε συστηματική βάση το οποίο θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τον καθορισμό ανώτατου ορίου για το σύνολο των κυβερνητικών εγγυήσεων που μπορούν να δοθούν, τον μηχανισμό έγκρισης νέων κυβερνητικών εγγυήσεων όπως επίσης και τις διαδικασίες που θα πρέπει να υλοποιηθούν πριν το δημόσιο καταβάλει οποιαδήποτε ποσά βάσει συγκεκριμένων εγγυήσεων.

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

Πληροφορίες

Τα Δάνεια που παραχωρήθηκαν από την Κυβέρνηση ανέρχονται σε €807.768.514(2012: €799.316.627) και έχουν παραχωρηθεί στους ακόλουθους οργανισμούς:

	2013	2012
	€	€
Ξένες Κυβερνήσεις (i)	109.788.434	109.788.434
Δήμοι	125.142	136.388
Συμβούλια Αποχετεύσεως	2.919.660	2.919.660
Συμβούλια Υδατοπρομήθειας	24.289	24.289
Οργανισμοί Δημόσιου Δικαίου και Άλλοι Οργανισμοί (ii)	650.247.817	641.555.514
Συνεργατικές Εταιρείες και Άλλοι Ιδιωτικοί Οργανισμοί	44.663.172	44.892.342
Συνολικό	807.768.514	799.316.627

(i) Δάνειο που παραχωρήθηκε στην Ελληνική Κυβέρνηση μέσω του Μηχανισμού Στήριξης της Ελλάδας που οργανώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

(ii) Τα μεγαλύτερα δάνεια δόθηκαν στον Κεντρικό Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών (2013: €363,6 εκ., 2012: €341 εκ.) και στον Οργανισμό Χρηματοδοτήσεως Στέγης (2013: €184,5 εκ., 2012: €199,2 εκ.) για σκοπούς υλοποίησης της στεγαστικής / δανειοδοτικής πολιτικής του κράτους.

Ανάλυση Κινδύνων

Η μη είσπραξη του κεφαλαίου και των τόκων των πιο πάνω δανείων θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στα προβλεπόμενα έσοδα (όσον αφορά τους προβλεπόμενους εισπρακτέους τόκους), και κατ' επέκταση θα διογκώνει το δημοσιονομικό έλλειμμα ή θα μειώνει το δημοσιονομικό πλεόνασμα και δεν θα μειώνεται το δημόσιο χρέος (όσον αφορά τα προβλεπόμενα εισπρακτέα ποσά αποπληρωμής του κεφαλαίου των δανείων).

Σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο που αντιμετωπίζει το κράτος από την εκχώρηση των δανείων, αυτά μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως ακολούθως:

- Ανακτήσιμα δάνεια ύψους €113,9 εκατομμυρίων, εκ των οποίων τα €109,8 αφορούν σε δάνειο που παραχωρήθηκε προς την Ελληνική Δημοκρατία μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Ο πιστωτικός κίνδυνος για το δάνειο αυτό επί του παρόντος κρίνεται χαμηλός. Σημειώνεται ότι τα ποσά που έχουν περιληφθεί στον προϋπολογισμό σχετικά με το δάνειο αυτό αφορούν μόνο στην είσπραξη τόκων και ανέρχονται σε €3,3 εκατομμύρια ανά έτος.
- Ανακτήσιμα δάνεια ύψους €646,7 εκατομμυρίων που παραχωρήθηκαν κατά καιρούς για την προώθηση κυβερνητικών πολιτικών, τα μεγαλύτερα εκ των οποίων είχαν παραχωρηθεί προς το Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών (€363,6 εκατομμύρια), τον Οργανισμό Χρηματοδοτήσεως Στέγης (€184,4 εκατομμύρια) και τον Κυπριακό Οργανισμό Ανάπτυξης Γης (€74,9 εκατομμύρια). Σημειώνεται ότι, τα δάνεια που υπάγονται στην κατηγορία αυτή έχουν κατά βάση διοχετευθεί από τους οργανισμούς που τα έλαβαν προς ιδιώτες. Σημειώνεται επίσης ότι, η αποπληρωμή των δανείων αυτών εξαρτάται κατά κύριο λόγο από την είσπραξη των δανείων που παραχωρήθηκαν προς τους τελικούς δικαιούχους. Σχετικά με το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2015-2017, οι πρόνοιες που έχουν περιληφθεί για την αποπληρωμή των δανείων αυτών ανέρχονται σε €45 εκατομμύρια, €40 εκατομμύρια και €38 εκατομμύρια αντίστοιχα και αφορούν τόσο σε κεφάλαιο όσο και σε τόκους. Σημειώνεται ότι τα ποσά αυτά βασίζονται στις πραγματικές εισπράξεις των τελευταίων ετών (2013: €41 εκατομμύρια) και ο πιστωτικός κίνδυνος για την είσπραξή τους θεωρείται σχετικά μικρός. Ο πιστωτικός κίνδυνος για τα δάνεια αυτά είναι χαμηλός λόγω της χαμηλής αξίας των δανείων που δόθηκαν προς τους ιδιώτες και λόγω ότι τα πλείστα των δανείων αυτών έχουν ως εγγύηση εμπράγματα εξασφαλίσεις.

Μέτρα Μετριασμού Των Κινδύνων

Η περαιτέρω ενίσχυση (σε υλικοτεχνικό και τεχνοκρατικό επίπεδο) των πιο πάνω οργανισμών για την αντιμετώπιση της πιθανότητας μη είσπραξης των δανείων που δόθηκαν σε ιδιώτες θα ελαχιστοποιήσει ακόμα περισσότερο τις οποιεσδήποτε πιθανές δημοσιονομικές επιπτώσεις.

Πληροφορίες

Κατά την συνομολόγηση της παρούσας Έκθεσης υπάρχουν σε εκκρεμότητα δικαστικές αγωγές εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας που αφορούν :

- Αγωγές Δημοσίων Υπαλλήλων για τις μειώσεις των απολαβών βάσει του 'περί Μείωσης των Απολαβών Νόμο' λόγω των ιδιαίτερα δύσκολων οικονομικών συνθηκών.
- Αγωγές τρίτων για οικονομικές απαιτήσεις από συμβόλαια για εκτέλεση έργων και συμβόλαια συντήρησης
- Αγωγές τρίτων για ατυχήματα που επισυνέβησαν και κατά την εκτίμηση των εναγόντων την ευθύνη φέρει η Κυπριακή Δημοκρατία
- Αγωγές τρίτων για απαλλοτριώσεις στοιχείων πάγιου ενεργητικού (κυρίως γης) που κατά την εκτίμηση των εναγόντων έχουν υποστεί οικονομική ζημιά είτε αυτή αφορά την εκτιμώμενη αξία της απαλλοτρίωσης ή/και πιθανά διαφυγόντα κέρδη από την χρήση των εν λόγω στοιχείων πάγιου ενεργητικού.
- Αγωγές τρίτων των οποίων η οικονομική τους θέση επηρεάστηκε αρνητικά από τις αποφάσεις του Μαρτίου 2013 για αναδιάρθρωση του χρηματοπιστωτικού τομέα

Ανάλυση Κινδύνων

Οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι που προκύπτουν από εκκρεμείς αγωγές αφορούν την καταβολή οικονομικών αποζημιώσεων.

Η καταβολή οικονομικών αποζημιώσεων από τυχόν δικαστικές αποφάσεις σε βάρος της Κυπριακής Δημοκρατίας που αφορούν τις αγωγές δημοσίων υπαλλήλων για τις μειώσεις των απολαβών τους βάσει του 'περί Μείωσης των Απολαβών Νόμο' θα έχει αρνητικές συνέπειες για τα δημόσια οικονομικά αφού πιθανότατα το κράτος να κληθεί να καταβάλει το σύνολο του ποσού που έχει προκύψει από τις μειώσεις. Το ποσό αυτό υπολογίζεται ετησίως γύρω στα 200 εκ. ευρώ.

Επίσης σημαντικές επιπτώσεις στα δημόσια οικονομικά θα έχουν δικαστικές αποφάσεις που αφορούν αγωγές τρίτων των οποίων η οικονομική τους θέση επηρεάστηκε αρνητικά από τις αποφάσεις του Μαρτίου 2013 για αναδιάρθρωση του χρηματοπιστωτικού τομέα

ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΕΚΚΡΕΜΟΥΝ ΓΙΑ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΤΕΜΑΧΙΩΝ ΓΗΣ

Πληροφορίες

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2013 το συνολικό οφειλόμενο ποσό (συμπεριλαμβανομένων των τόκων) ήταν 481 εκ. ευρώ. Μέρος του συνολικού οφειλόμενου ποσού ύψους 277 εκ. ευρώ έχει γίνει αποδεκτό από τους ιδιοκτήτες των υπό απαλλοτρίωση τεμαχίων. Για το ποσό αυτό περιλαμβάνεται ετησίως πρόνοια στον Προϋπολογισμό που ανέρχεται σε 80 εκ.

Για το υπόλοιπο ποσό ύψους 204 εκ. ευρώ οι οικονομικές προσφορές που έγιναν από την Κυπριακή Δημοκρατία στους τους ιδιοκτήτες των υπό απαλλοτρίωση τεμαχίων δεν έχουν γίνει αποδεκτές. Στον πιο κάτω πίνακα φαίνεται αναλυτικά ποια ποσά αφορούν κεφάλαιο και ποια ποσά αφορούν τόκους

Μη Συμφωνηθέντα ποσά		Συμφωνηθέντα ποσά	
Σύνολο Κεφαλαίου	€ 131,125,332.53	Σύνολο Κεφαλαίου	€ 171,849,911.80
Σύνολο Τόκων	€ 72,901,686.70	Σύνολο Τόκων	€ 105,018,834.79
Συνολικό	€ 204,027,019.23	Συνολικό	€ 276,868,746.59

Ανάλυση Κινδύνων

Ο δημοσιονομικοί κίνδυνοι που προκύπτουν από τα πιο πάνω είναι οι ακόλουθοι:

- Περαιτέρω αύξηση του συνολικού οφειλομένου ποσού λόγω της αύξησης των οφειλομένων ποσών για τα οποία οι οικονομικές προσφορές που έγιναν από την Κυπριακή Δημοκρατία στους τους ιδιοκτήτες των υπό απαλλοτρίωση τεμαχίων δεν έχουν γίνει αποδεκτές

Μέτρα Μετριασμού των Κινδύνων

Το κράτος βρίσκεται σε διαπραγματεύσεις για να επιστρέψει απαλλοτριωμένα τεμάχια που δεν θα χρησιμοποιηθούν για έργα και υποδομές έτσι ώστε να μειωθεί η επιβάρυνση στα δημόσια οικονομικά.

Επίσης το κράτος χρειώνει τις απαιτούμενες ενέργειες για τον τελικό διακανονισμό όσα αφορά την αξία των απαλλοτριωμένων τεμαχίων με τους ιδιοκτήτες εκείνους όπου η συμφωνία αυτή δεν κατέστη δυνατή στο παρελθόν.

Πέραν των πιο πάνω τον Μάιο του 2014 έχει ψηφιστεί νομοθεσία η οποία προνοεί μείωση του επιτοκίου από 9% σε 3% για τον υπολογισμό του πληρωτέου τόκου για ληξιπρόθεσμες οφειλές που αφορούν απαλλοτριώσεις γης.

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Πληροφορίες

Κατάσταση και προοπτικές του χρηματοπιστωτικού τομέα και αναμενόμενες συνέπειες για τα δημόσια οικονομικά.

- Η εμπιστοσύνη στον χρηματοπιστωτικό τομέα βελτιώνεται σταδιακά.
- Το νομικό και εποπτικό πλαίσιο έχει ενισχυθεί.
- Η βάρση των καταθέσεων δείχνει σημάδια σταθεροποίησης και τα αποθέματα ρευστότητας των τραπεζών συνεχίζουν να βελτιώνονται.
- Η αναδιάρθρωση του χρηματοπιστωτικού τομέα προχωρεί καλά – Μετά την έγκριση του σχεδίου αναδιάρθρωσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το κράτος έδωσε € 1.500.000.000 στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα. Η Τράπεζα Κύπρου και η Ελληνική Τράπεζα προχωρούν με την εφαρμογή του σχεδίου αναδιάρθρωσης και του επιχειρηματικού σχεδίου αντίστοιχα και έχουν επιδείξει τη δυνατότητα τους για άντληση κεφαλαίων από την αγορά.
- Οι μεγάλες τράπεζες, (Τράπεζα Κύπρου, Ελληνική Τράπεζα, Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και η RCBBank Ltd) συμμετέχουν στην ενεργή αξιολόγηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και ελέγχου της ποιότητας των στοιχείων του ενεργητικού τους (stress tests και asset quality review), που διεξάγεται από την ΕΚΤ και η οποία αναμένεται ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος Οκτωβρίου 2014.

Λαμβάνοντας υπόψη το κλίμα της σταδιακής αλλά σταθερής βελτίωσης της εμπιστοσύνης των επενδυτών στο τραπεζικό σύστημα και της ενίσχυσης της ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων, όλοι οι εγχώριο περιορισμοί στις συναλλαγές τους έχουν καταργηθεί πλήρως.

Ανάλυση Κινδύνων

Πηγές κινδύνων για το χρηματοπιστωτικό τομέα	Εκτίμηση των κινδύνων	Εκτίμηση των επιπτώσεων των κινδύνων για τα δημόσια οικονομικά
Υπερχρέωση επιχειρήσεων και οικουκυριών και αύξηση του επιπέδου των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ)	Παράτη μικρότερη από την αναμενόμενη συρρίκνωση της οικονομίας, τα ΜΕΔ αυξήθηκαν κατακόρυφα, ασκώντας πιέσεις στα επίπεδα κεφαλαίων των τραπεζών	Αύξηση των ΜΕΔ επηρεάζει τη κεφαλαιακή επάρκεια και δανειοδοτική δυνατότητα των τραπεζών και ασκεί ανοδικές πιέσεις στα επιτόκια, επηρεάζοντας αρνητικά την ανάπτυξη και τα δημόσια έσοδα. Επιπλέον, τα δημόσια οικονομικά μπορούν να επηρεαστούν από την αύξηση των ΜΕΔ λόγω του εγγυημένου από την κυβέρνηση χρέους
Αποτυχία θέσπισης νομικού πλαισίου σχετικά με τις εκποιήσεις Το κλίμα της αγοράς	Είναι πιθανό το νομοσχέδιο για τις εκποιήσεις να μη συγκεντρώσει την απαιτούμενη πλειοψηφία στη Βουλή των Αντιπροσώπων και να μη ψηφιστεί σε νόμο. Πρόσφατα η εμπιστοσύνη των επενδυτών έχει βελτιωθεί, ωστόσο το κλίμα εμπιστοσύνης παραμένει ασταθές και η μεταστροφή δεν μπορεί να αποκλεισθεί.	Τα ΜΕΔ θα συνεχίσουν να διατηρούνται σε ψηλά επίπεδα χωρίς η τάση να αναστρέφεται. Σοβαρές επιπτώσεις για τις τράπεζες και την οικονομία της χώρας. Απώλεια εμπιστοσύνης των επενδυτών με αρνητικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη της οικονομίας. Οι τράπεζες θα χρειαστούν περισσότερα κεφάλαια, με επιπτώσεις στο δημόσιο χρέος. Η μεταστροφή της εμπιστοσύνης μπορεί να έχει αντίκτυπο στη ρευστότητα και στο δανεισμό στην οικονομία, επηρεάζοντας αρνητικά την οικονομική ανάπτυξη και τα δημόσια έσοδα.
Υποτονικός δανεισμός στην οικονομία	Ο δανεισμός έχει μειωθεί λόγω της προσπάθειας των τραπεζών για απομόχλευση. Η υπερβολική επιφυλακτικότητα των τραπεζών καταστέλλει περισσότερο τον δανεισμό.	Χαμηλότερη ροή πίστωσης στην οικονομία οδηγεί σε μείωση της κατανάλωσης και των επενδύσεων, επηρεάζοντας την ανάπτυξη και τα δημόσια οικονομικά.

Μέτρα Μετριασμού Των Κινδύνων

ΜΕΔ

- Οι τράπεζες δημιουργούν ειδικές μονάδες για την αντιμετώπιση των ΜΕΔ.
- Ένα στοχευμένο πλαίσιο για την αναδιάρθρωση του χρέους του ιδιωτικού τομέα είναι υπό σύσταση. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η ΚΤΚ έχει εκδώσει την οδηγία για τις αναδιρθρώσεις των δανείων και τον Κώδικα συμπεριφοράς για την αντιμετώπιση προβληματικών δανειοληπτών.
- Τα καθήκοντα του χρηματοοικονομικού επιτρόπου έχουν διευρυνθεί για να συμπεριλάβουν τη διαμεσολάβηση (mediation) μεταξύ δανειστών και δανειζομένων (φυσικά πρόσωπα).
- Τονομικό πλαίσιο για τις εκποιήσεις και την αφερεγγυότητα εκσυγχρονίζεται με κύριο στόχο να παρέχει ισορροπημένα κίνητρα προς τους φειλέτες και τους δανειστές για να διαπραγματευτούν και να καταλήξουν σε συμφωνία για την αναδιάρθρωση των ΜΕΔ, αποφεύγοντας άσκοπη ταλαιπωρία.

Κλίμα της Αγοράς

- Η ΚΤΚ έχει ενισχύσει την εποπτεία των τραπεζικού τομέα, με σκοπό την ενίσχυση της αξιοπιστίας και της εμπιστοσύνης στην Κυπριακή οικονομία.
- Οι τράπεζες υλοποιούν φιλόδοξα σχέδια αναδιάρθρωσης όπως και σχέδια κεφαλαίου και χρηματοδοτικά με σκοπό την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης.

Δανεισμός στην οικονομία

- Η ΚΤΚ έχει εκδώσει την περί διαδικασιών χορήγησης νέων πιστωτικών διευκολύνσεων και των διαδικασιών αναθεώρησης υφιστάμενων πιστωτικών διευκολύνσεων οδηγία, με σκοπό τη διευκόλυνση της υιοθέτησης των βέλτιστων πρακτικών δανεισμού από τις τράπεζες.
- Οι προσπάθειες που στοχεύουν στη μείωση των ΜΕΔ και στην ενίσχυση της κεφαλαιακής βάσης των τραπεζών αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την αποκατάσταση της δανειοδότησης σε προσιτές τιμές

Πληροφορίες

Στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου περιλαμβάνονται εξήντα (60) Οντότητες Δημοσίου Δικαίου, (ΟΔΔ) όπου ορισμένες από αυτές αποτελούν μέρος της γενικής κυβέρνησης ενώ οι υπόλοιπες αποτελούν μέρος του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Το μέγεθος της κάθε οντότητας, ο αριθμός του προσωπικού τους όπως και το ύψος του προϋπολογισμού τους ποικίλουν ανάλογα με την ΟΔΔ. Οι λειτουργίες των οντοτήτων αυτών βασίζονται και ρυθμίζονται με βάση σχετικές Νομοθεσίες με σκοπό την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος. «Δημόσιο συμφέρον» περιλαμβάνει:

- (i) την παροχή αγαθών ή υπηρεσιών κοινής ωφελείας μέσω διαφόρων Οντοτήτων Δημοσίου Δικαίου (ΟΔΔ), όπως οι τηλεπικοινωνίες, η ηλεκτρική ενέργεια, το νερό και τις αποχετεύσεις, και
- (ii) την παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών για παράδειγμα προώθηση της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, του αθλητισμού και του τουρισμού

Από το σύνολο των ΟΔΔ οι 30 πραγματοποιούν εμπορικές δραστηριότητες. Συνολικά, οι οντότητες αυτές απασχολούν περίπου 7.900 εργαζομένους και έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών γύρω στα €3,0 δις. Ο μεγαλύτερος οργανισμός έχει περίπου 3.000 εργαζομένους και ο μικρότερος λιγότερο από 10. Ενώ οι περισσότεροι από αυτούς τους φορείς (13 το 2012) πραγματοποιούν οριακά κέρδη ή ζημιές μικρότερες του 1 εκατ. ευρώ, υπάρχουν ορισμένες οντότητες που πραγματοποιούν συνεχή κέρδη πλησίον των 80 εκατομμυρίων ευρώ ανά έτος. Επιπλέον, υπάρχουν ορισμένες οντότητες που είναι ζημιογόνες, με μία συγκεκριμένη οντότητα το 2012 να παρουσιάζει ετήσιες ζημιές πάνω από €50 εκ ευρώ.

Ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2012, προέβλεπε για τις εμπορικές οντότητες, κρατικές χορηγίες άνω των €80 εκ ενώ έλαβε από τις οντότητες αυτές συνολικό μέρισμα γύρω €70 εκ.

Επιπλέον το κράτος παραχώρησε στις οντότητες αυτές κρατικές εγγυήσεις ποσό ύψους €1,3 δις περίπου.

Από τις μη εμπορικές οντότητες, οι 18 είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής. Συνολικά, οι οντότητες αυτές απασχολούν περίπου 1.500 εργαζομένους και έχουν ετήσιο προϋπολογισμό άνω των €260 εκ. ευρώ. Η μεγαλύτερη οντότητα έχει περίπου 300 εργαζομένους και η μικρότερη 2. Ομοίως, οι προϋπολογισμοί τους κυμαίνονται από €1 εκ μέχρι €55 εκ. Οι δαπάνες των οντοτήτων αυτών καλύπτονται από χορηγίες μέσω του κρατικού προϋπολογισμού ανέρχονται συνολικά σε €150 εκ. Ορισμένες από αυτές τις ΟΔΔ έχουν εκκρεμή χρέη όπου το συνολικό ανεξόφλητο χρέος τους ανέρχεται σε €430 εκ, εκ των οποίων τα περισσότερα από τα €400 εκ οφείλεται από δύο οντότητες. Η κυβέρνηση παρέχει επίσης εγγυήσεις σε ορισμένες από αυτές τις οντότητες. Αυτές οι εγγυήσεις ανέρχονται συνολικά σε 250 εκ ευρώ.

Εντός των δραστηριοτήτων της κεντρικής κυβέρνησης, είναι και οι σχολικές εφορείες οι οποίες υποστηρίζουν την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Οι σχολικές εφορείες απασχολούν περισσότερους από 1.700 εργαζομένους και δαπανούν περίπου €50 εκ ετησίως για την εύρυθμη λειτουργία των σχολικών μονάδων.

Επιπλέον, λειτουργούν τρία δημόσια πανεπιστήμια στα οποία παραχωρείται κρατική χορηγία. Εργοδοτούν πάνω από 2.500 υπαλλήλους και έχουν προϋπολογισμούς πάνω από €200 εκ, εκ των οποίων το ήμισυ περίπου χρηματοδοτείται από κρατικές χορηγίες.

Ρυθμιστικές λειτουργίες πραγματοποιούνται από 8 δημόσιους φορείς. Συνολικά απασχολούν περίπου 130 εργαζομένους και έχουν συνολικό προϋπολογισμό γύρω στα €16 εκ. Οι οντότητες αυτές χρηματοδοτούν τις δραστηριότητές τους ως επί το πλείστον από συνεισφορές των μελών τους ή από τις οικονομικές τους δραστηριότητες με εξαίρεση μία από αυτές να λαμβάνει κρατική χορηγία.

	Σύνολο εργοδοτούμενων (μόνιμοι, συμβασιούχοι, ωρομίσθιοι)	Ετήσιος κύκλος εργασιών (εκατομύρια ευρώ)		Ετήσια κέρδη/ζημιές (εκατομύρια ευρώ)		Ετήσιες Συνολικές δαπάνες (εκατομύρια ευρώ)			Μερίσματα καταβλητέα στο κράτος (εκατομύρια ευρώ)			Κρατική Χορηγία (εκατομύρια ευρώ)			Κρατικές Εγγυήσεις (εκατ. ευρώ την 31/12/2012)	Υπουργείο
		2011	2012	2011	2012	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013		
ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΑΕΡΟΓΡΑΜΜΕΣ	737	212.9	-	-23.9	-	261.9	-	-	-	-	-	5.2	-	-	-	Οικονομικών
ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΠΡΟΥ	416	5.0	4.6	-5.1	-4.4	41.9	42.2	na	-	-	-	34.5	33.8	26.3	12.2	Εσωτερικών
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	14	1.1	1.0	0.2	0.1	na	na	na	0.1	0.1	-	-	-	-	-	Οικονομικών
ΙΔΡΥΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ	8	0.5	0.5	0.7	0.0	17.8	25.6	3.0	-	-	-	-	-	-	-	Παιδείας και Πολιτισμού
ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΠΗΣ	39	28.2	17.9	3.9	0.2	37.4	29.6	10.8	-	-	-	9.3	8.3	4.2	-	Εσωτερικών
ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΚΡΕΥΚ)	5	0.0	0.0	0.0	0.0	-	-	1.0	-	-	-	-	-	-	1.0	Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ	37	2.3	2.1	-0.3	-0.6	2.6	2.7	2.8	-	-	-	1.6	1.4	-	N/A	Εσωτερικών
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ ΛΤΔ	31	7.7	5.7	0.3	-0.2	7.6	5.7	6.1	0.6	0.2	-	-	-	-	-	Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
ΑΡΧΗ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ	304	68.4	68.7	12.3	26.9	85.3	94.1	77.3	-	34.0	15.0	-	-	-	-	Συγκοινωνιών και Έργων
ΑΡΧΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ	26	1.8	1.7	-1.3	-1.3	4.3	4.6	3.9	-	-	-	-	-	-	-	Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΣΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ	80	3.7	3.8	-2.0	-1.4	9.4	9.6	7.8	-	-	-	-	-	-	-	Οικονομικών
ΙΔΡΥΜΑ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΚΥΠΡΟΥ	49	3.3	2.9	0.1	-0.4	3.4	3.0	2.6	-	-	-	3.2	2.8	2.0	-	Παιδείας και Πολιτισμού
ΑΡΧΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ	2813	474.0	451.8	73.6	38.1	473.3	503.0	435.3	60.0	36.7	-	-	-	-	-	Οικονομικών
ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ	116	0.5	0.4	-0.2	0.0	17.5	8.2	7.5	-	-	-	-	-	-	-	Παιδείας και Πολιτισμού
ΑΡΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ	2223	926.1	1185.1	69.6	77.2	1151.1	1242.8	1038.1	-	-	-	-	-	0.0	610.0	Οικονομικών
ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ	49	10.1	8.1	-4.3	-2.9	na	na	na	0.0	-	-	-	-	-	-	Βιομηχανίας και Τουρισμού
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΙΤΗΡΩΝ	66	83.7	75.0	2.1	2.7	6.5	6.5	6.1	-	-	-	-	-	-	-	Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΣΤΕΓΗΣ	61	964.8	954.4	8.8	3.7	15.3	15.5	10.8	-	-	-	-	-	-	-	Οικονομικών
ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	4	0.0	0.1	-0.7	-0.6	0.7	0.7	0.7	-	-	-	-	-	-	-	Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΡΤΟΠΟΙΩΝ ΛΤΔ	210	24.4	19.4	-3.7	-4.0	na	na	-1.5	-	-	-	-	-	-	-	Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ																Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
ΑΠΟ ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	13	0.4	0.4	-0.1	0.0	0.7	0.6	0.6	-	-	-	0.2	0.2	0.2	-	Βιομηχανίας και Τουρισμού
ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ:																Εσωτερικών
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	82.0	16.5	19.1	-14.5	-1.5	19.0	20.0	23.9	-	-	-	-	-	-	282.2	Εσωτερικών
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΛΕΜΕΣΟΥ	67.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	-	-	-	0.0	-	-	162.0	Εσωτερικών
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	69.0	8.5	8.9	4.8	5.7	4.3	4.5	4.5	-	-	-	-	-	-	89.0	Εσωτερικών
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΠΑΦΟΥ	36.0	7.0	8.8	0.8	2.3	36.9	12.8	5.8	-	-	-	-	-	-	105.9	Εσωτερικών
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ	15.0	4.3	4.6	-1.6	-1.0	0.8	0.8	2.1	-	-	-	-	-	-	44.6	Εσωτερικών
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ	10.0	2.5	2.9	-1.5	-1.0	0.4	0.4	0.01	-	-	-	-	-	-	21.9	Εσωτερικών
ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ:																Εσωτερικών
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	156.0	20.6	22.9	-2.7	0.8	-1.4	0.3	1.6	-	-	-	-	-	-	-	Εσωτερικών
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ	99.0	14.9	19.0	-4.3	-0.7	20.9	20.4	23.8	-	-	-	-	-	-	-	Εσωτερικών
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	51.0	8.6	8.5	-1.0	1.4	9.2	9.7	9.1	-	-	-	-	-	-	-	Εσωτερικών

	Σύνολο εργοδοτούμενων (μόνιμοι, συμβασιούχοι, ωρομίσθιοι)	Ετήσιες Συνολικές Δαπάνες (εκατομύρια ευρώ)			Κρατική Χορηγία (εκατομύρια ευρώ)			Κρατικές Εγγυήσεις (εκατ. ευρώ την 31/12/2012)	Συνολικό χρέος (εκατ. ευρώ την 31/12/2012)	Υπουργείο
		2011	2012	2013	2011	2012	2013			
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	42	7.3	11.3	4.9	6.0	5.8	6.8	-	2.3	Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ	198	32.7	33.9	34.0	14.8	14.5	15.0	9.2	9.2	Εσωτερικών
ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΙΣΟΤΙΜΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΒΑΡΩΝ	35	19.1	21.5	25.9	19.5	23.2	23.2	240.6	341.0	Οικονομικών
ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ	234	12.3	11.1	10.4	9.5	9.2	8.9	-	-	Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΥΠΡΟΥ	16	1.3	1.5	1.4	1.2	1.2	1.2	-	-	Υγείας
ΙΔΡΥΜΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ	na	na	na	na	na	na	na	na	na	Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ	31	2.7	2.2	2.2	1.3	1.8	1.7	-	-	Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ	17	1.2	1.2	1.1	0.9	0.8	0.8	na	na	Οικονομικών
ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ (ΚΟΔΑΙ)	2	23.8	24.4	22.3	-	-	-	-	75.1	Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	257	40.6	34.2	30.4	37.0	31.3	28.0	-	-	Παιδείας και Πολιτισμού
ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	289	59.9	53.1	55.0	68.0	48.0	52.7	-	-	Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
ΤΑΜΕΙΟ ΘΗΡΑΣ	92	5.5	5.8	5.8	1.5	1.1	1.4	-	-	Εσωτερικών
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	54	6.2	4.3	4.3	2.9	0.3	3.7	-	-	Υγείας
ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΥΠΡΟΥ	89	37.4	39.0	37.2	-	-	1.2	-	0.7	Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
CYPRUS INVESTMENT PROMOTION AGENCY (ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΩΘΩΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ)	8	1.3	1.2	2.4	1.0	1.2	2.3	-	-	Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
ΙΔΡΥΜΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	48	13.5	13.8	34.3	13.8	12.9	1.2	-	-	Οικονομικών/ Γραφείο Προγραμματισμού
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΜΠΕΛΟΟΙΚΙΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	41	3.7	3.1	2.7	2.7	2.6	2.6	-	2.1	Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ	39	6.8	6.6	6.7	5.0	4.5	4.0	-	-	Παιδείας και Πολιτισμού

	Σύνολο εργοδοτούμενων (μόνιμοι, συμβασιούχοι, ωρομίσθιοι)	Ετήσιες Συνολικές Δαπάνες (εκατομύρια ευρώ)			Κρατική Χορηγία (εκατομύρια ευρώ)			Κρατικές Εγγυήσεις (εκατ. ευρώ την 31/12/2012)	Συνολικό χρέος (εκατ. ευρώ την 31/12/2012)	Υπουργείο
		2011	2012	2013	2011	2012	2013			
ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΦΟΡΕΙΕΣ	1,714	52.7	51.6	30.0	51.3	54.4	53.6	-	-	Παιδείας και Πολιτισμού
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ	1,591	137.2	120.7	107.2	84.8	62.2	66.2	-	-	Παιδείας και Πολιτισμού
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ	688	71.7	65.8	53.7	45.1	41.4	37.0	-	-	Παιδείας και Πολιτισμού
ΑΝΟΙΧΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	315	12.4	14.8	13.0	6.4	4.6	5.1	-	-	Παιδείας και Πολιτισμού

	Σύνολο εργοδοτούμενων (μόνιμοι, συμβασιούχοι, ωρομίσθιοι)	Ετήσιες Συνολικές Δαπάνες (εκατομύρια ευρώ)			Κρατική Χορηγία (χιλιάδες ευρώ)			Κρατικές Εγγυήσεις (εκατ. ευρώ την 31/12/2012)	Συνολικό χρέος (εκατ. ευρώ την 31/12/2012)	Υπουργείο
		2011	2012	2013	2011	2012	2013			
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΚΤΗΜΑΤΟΜΕΣΙΤΩΝ	4	106	109	na	-	-	-	-	-	Εσωτερικών
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	17	991	892	831	-	-	-	-	-	Συγκοινωνιών και Έργων Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ	1	40	39	40	-	-	-	-	-	Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ	16	2,027	1,847	1,916	-	-	-	-	-	Εσωτερικών
ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ	27	1,624	1,976	1,813	-	-	-	-	-	Συγκοινωνιών και Έργων
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ	17	2,003	1,969	1,999	-	-	-	-	-	Οικονομικών
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ	53	3,655	3,815	4,893	2,589	2,418	2,530	-	-	Συγκοινωνιών και Έργων
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ		5,831	5,333	4,626	-	-	-	-	-	Συγκοινωνιών και Έργων

Ανάλυση Κινδύνων

Οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι που μπορεί να προκύψουν από τη λειτουργία των πιο πάνω οντοτήτων είναι οι ακόλουθοι:

- για τις οντότητες που πραγματοποιούν εμπορικές δραστηριότητες πιθανή μείωση της κερδοφορίας τους θα επιφέρει μείωση των εισοδημάτων για το κράτος είτε αυτά προέρχονται από μερίσματα ή/και καταβολή άμεσων και έμμεσων φορολογιών.
- Η συνέχιση ή η αύξηση των ζημιών από οντότητες που πραγματοποιούν εμπορικές δραστηριότητες είναι πιθανόν να επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό και κατ'επέκταση τις δημοσιονομικές προοπτικές αφού το κράτος είναι πιθανό να κληθεί να καλύψει τις ζημιές αυτές μέσω κρατικής χορηγίας .
- Η πιθανή αύξηση των λειτουργικών και κεφαλαιουχικών δαπανών από οντότητες που δεν πραγματοποιούν εμπορικές δραστηριότητες (άρα δεν έχουν σημαντικά εισοδήματα) θα επηρεάσει αρνητικά τα δημόσια οικονομικά αφού το κράτος θα κληθεί να καταβάλει αυξημένες χορηγίες.
- Η ζημιογόνα πορεία οντοτήτων που πραγματοποιούν εμπορικές δραστηριότητες πιθανόν να επηρεάσει την ρευστότητα τους και κατ' επέκταση την ικανότητα τους για την έγκαιρη αποπληρωμή των υποχρεώσεων τους προς τους πιστωτές τους. Εάν το κράτος έχει εγγυηθεί οποιαδήποτε υποχρέωση προς πιστωτές πιθανόν να κληθεί να καταβάλει το ανάλογο ποσό. Εάν αυτό επισυμβεί θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στα δημόσια οικονομικά

Μέτρα Μετριασμού Των Κινδύνων

- Συνέχεις παρακολούθηση και έλεγχος των οικονομικών αποτελεσμάτων των πιο πάνω οντοτήτων.
- Ενίσχυση νομοθετικού πλαισίου για την εύρυθμη λειτουργία των πιο πάνω οντοτήτων.
- Θέσπιση ή/και αναβάθμιση εσωτερικών κανονισμών που αφορούν την εύρυθμη λειτουργία των πιο πάνω οργανισμών.

ΑΡΧΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Πληροφορίες

Υπάρχουν 30 Δημοτικά Συμβούλια στις μεγάλες πόλεις και τουριστικές περιοχές και άλλα 9 Δημοτικά Συμβούλια στην κατεχόμενη περιοχή. Τα Δημοτικά Συμβούλια ηγούνται από τους Δημάρχους.

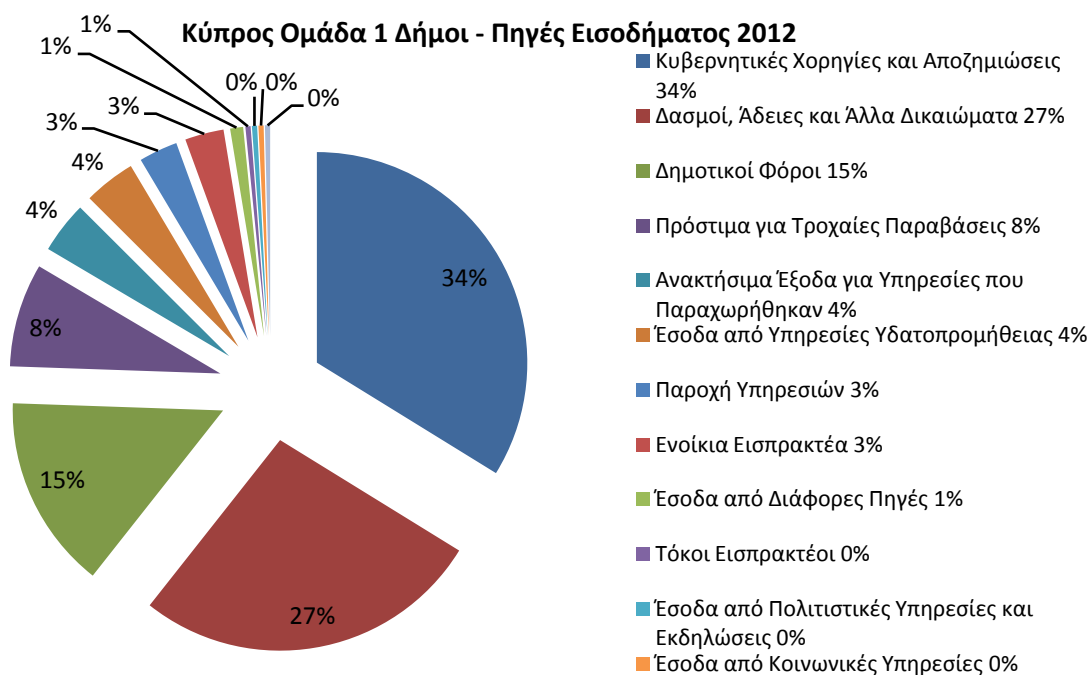
Υπάρχουν 350 Κοινοτικά Συμβούλια, και επιπλέον άλλες 25 Κοινότητες με μηδενικό πληθυσμό ή μικρότερο των 10 κατοίκων (Στατιστική Υπηρεσία, Απογραφή του 2011), με άλλες 137 στην κατεχόμενη περιοχή.

Η κρατική χορηγία που παρέχεται στις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης μειώνεται από το 2010 όπως φαίνεται και στον πιο κάτω .

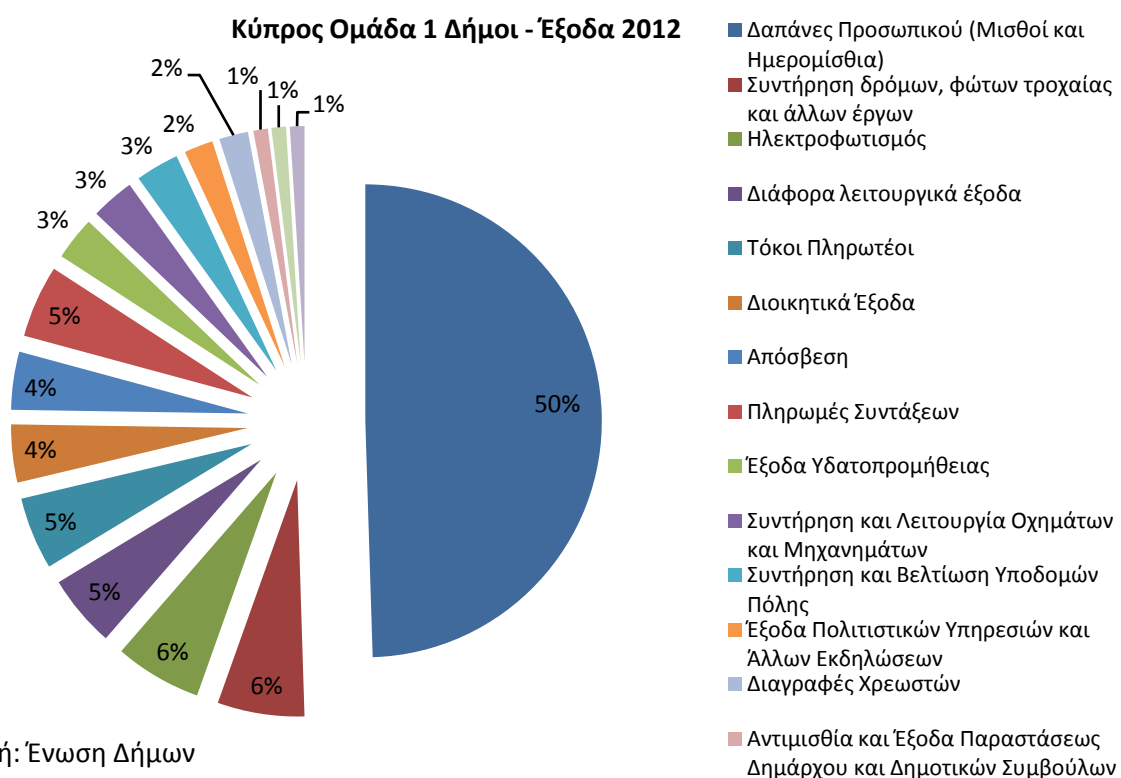
Όπως φαίνεται πιο κάτω το 1/3 (34%) των συνολικών εσόδων το 2012 αφορούσε κρατική χορηγία, γεγονός που καθιστά εν πολλοίς τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης οικονομικά εξαρτώμενες από το Κράτος.

Όσο αφορά τα έξοδα το 50% των συνολικών επιχειρησιακών δαπανών το 2012 αφορούσε μισθούς, δαπάνη η οποία θεωρείται ως επί το πλείστον ανελαστική.

Έτος	Ετήσια Κρατική Χορηγία Δήμοι εκ. (€)
2009	151.07
2010	151.75
2011	141.91
2012	119.16
2013	97.27
2014	86.25
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών	

Πηγή: Ένωση Δήμων

Πηγή: Ένωση Δήμων

Ανάλυση Κινδύνων

- Η μείωση της κρατικής χορηγίας αλλά και η μείωση των άλλων εσόδων των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης λόγω της οικονομικής κρίσης που προέρχονται από φορολογίες και τέλη πιθανόν να επηρεάσει αρνητικά την ρευστότητα των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και κατ' επέκταση την ικανότητα τους για την έγκαιρη αποπληρωμή των υποχρεώσεων τους προς τους πιστωτές τους

Μέτρα Μετριασμού Των Κινδύνων

- Μείωση λειτουργικών και κεφαλαιουχικών δαπανών μέσω επίτευξης οικονομιών κλίμακος. Οι οικονομίες κλίμακος μπορεί να επιτευχθούν με την συμπλεγματοποίηση (από κοινού) παροχή υπηρεσιών από δύο ή και περισσότερους δήμους οι οποίοι συνορεύουν γεωγραφικά. Με τον τρόπο αυτό το κόστος λειτουργίας θα μειωθεί ενώ τα έσοδα θα παραμείνουν στα ίδια επίπεδα.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή αποτελεσματικών μηχανισμών παρακολούθησης των οικονομικών δεδομένων των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή ενός μεσοπρόθεσμου στρατηγικού σχεδίου για την λειτουργία των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σύμφωνα με τα νέα οικονομικά δεδομένα που υπάρχουν.

ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

Πληροφορίες

Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα αντιπροσωπεύουν συμβατικά ρυθμισμένες συνεργασίες μεταξύ της Κυβέρνησης και του ιδιωτικού τομέα με σκοπό την παροχή δημόσιων υπηρεσιών, σύμφωνα με τις οποίες οι απαιτούμενοι πόροι υπόκεινται σε κατάλληλη διαχείριση και οι κίνδυνοι που απορρέουν κατανέμονται μεταξύ των εταίρων αναλόγως των αρμοδιοτήτων.

Όπως φαίνεται και από τον πίνακα ο οποίος περιγράφει συνοπτικά τις κύριες οικονομικές πτυχές των συμπράξεων αυτών οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι που προκύπτουν είναι περιορισμένοι και στο απομακρυσμένο σενάριο υλοποίησης τους ο αντίκτυπος στα δημόσια οικονομικά θα είναι μηδαμινός

Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα της Κυβέρνησης που βρίσκονται σε ισχύ κατά τη διάρκεια του έτους 2013 παρουσιάζονται πιο κάτω

Λεπτομέρειες	(Α) Αερολιμένες Λάρνακας και Πάφου	(Β) Μαρίνα Λεμεσού	(Γ) Μαρίνα Αγίας Νάπας
Καθαρή αξία εισοδημάτων από το έργο (Κυβέρνησης)	(1)	Σταθερό: €51.260 ανά έτος, αναπροσαρμοσμένο κάθε έτος, βάσει του Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, και αυξημένο κάθε 10 έτη, κατά 3%	Σταθερό: €100.000 ανά έτος (πρώτη πληρωμή μετά το πέμπτο έτος), αναπροσαρμοσμένο κάθε έτος, βάσει του Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, και αυξημένο κάθε 10 έτη, κατά 3%
	Σταθερό: €3,5 εκ. ανά έτος, αναπροσαρμοσμένο κάθε 2 έτη, βάσει του Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή	Σταθερό: €290.500 ετήσια, αναπροσαρμοσμένο κάθε 2 έτη, βάσει του Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή	
	Μεταβλητό: 33% επί των ακαθάριστων εσόδων του Διαχειριστή	€21,2 εκ. έσοδα από τη μίσθωση οικιστικών μονάδων	Έσοδα από τη μίσθωση οικιστικών μονάδων
	Διαμοιρασμός κερδών βάσει προτύπων απόδοσης		
Εισπράξεις έτους	€31 εκ. (3)	€2,2 εκ.	-
Πληρωμές έτους	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε
Δικαίωμα (option) ανανέωσης συμφωνίας	Όχι	Όχι	Όχι
Δικαίωμα τερματισμού συμφωνίας	Όχι	Κυβέρνηση (μόνο σε περίπτωση παράβασης των όρων της συμφωνίας)	Κυβέρνηση (μόνο σε περίπτωση παράβασης των όρων της συμφωνίας)

Κυριότητα έργου κατά τη λήξη της συμφωνίας	Κυβέρνηση (5)	Κυβέρνηση (5)	Κυβέρνηση (5)
Καθορισμός τελών	Αεροναυτικά τέλη: αύξηση μόνο με έγκριση της Κυβέρνησης	Ελεύθερος καθορισμός από το Διαχειριστή	Ελεύθερος καθορισμός από το Διαχειριστή
	Μη αεροναυτικά τέλη: ελεύθερος καθορισμός, βασισμένος στο κόστος της υπηρεσίας που αφορά		

Λεπτομέρειες	(Δ) Μονάδα Αφαλάτωσης Νερού Λάρνακας	(Ε) Μονάδα Αφαλάτωσης Νερού Δεκέλειας	(ΣΤ) Μονάδα Αφαλάτωσης Νερού Λεμεσού
Περιγραφή σύμβασης	Ανακαίνιση, λειτουργία και πώληση νερού	Ανακαίνιση, λειτουργία, συντήρηση και πώληση νερού	Σχεδιασμός, κατασκευή, λειτουργία, συντήρηση και προμήθεια νερού
Ημερομηνία υπογραφής συμφωνίας	26.1.2012	30.9.2005 και 27.11.2007 (συμπληρωματική συμφωνία)	7.8.2009
Ημερομηνία έναρξης λειτουργίας	26.1.2014	1.4.2007	1.7.2012
Περίοδος ισχύος συμφωνίας	27 έτη (2 έτη για ανακαίνιση και 25	22 έτη (2 έτη για ανακαίνιση και 20	23 έτη (3 έτη για κατασκευή και 20 έτη για λειτουργία)

	έτη για λειτουργία)	έτη για λειτουργία)	
Διαμοιρασμός κόστους	Διαχειριστής: 100%	Διαχειριστής: 100%	Διαχειριστής: 100%
Πραγματοποιηθέν/ αναμενόμενο κόστος κατασκευής έργου (συνολικό)	€6 εκ.	€27,3 εκ.	€45,8 εκ.
Λεπτομέρειες	(Δ) Μονάδα Αφαλάτωσης Νερού Λάρνακας	(Ε) Μονάδα Αφαλάτωσης Νερού Δεκέλειας	(ΣΤ) Μονάδα Αφαλάτωσης Νερού Λεμεσού
Ελάχιστο ποσό πληρωτέο από την κυβέρνηση για κάλυψη κεφαλαιουχικού κόστους για ολόκληρη τη συμφωνία	€12,3 εκ.	€41,7 εκ.	€81,6 εκ.
Πληρωμές έτους	€0,3 εκ. (4)	€16,2 εκ. (4)	€5,9 εκ. (4)
Δικαίωμα (option) ανανέωσης συμφωνίας	Όχι	Όχι	Όχι
Δικαίωμα τερματισμού συμφωνίας	Κυβέρνηση έχει δικαίωμα πρόωρου τερματισμού και εξαγοράς της συμφωνίας	Κυβέρνηση έχει δικαίωμα πρόωρου τερματισμού και εξαγοράς της συμφωνίας	Κυβέρνηση έχει δικαίωμα πρόωρου τερματισμού και εξαγοράς της συμφωνίας

Κυριότητα έργου κατά τη λήξη της συμφωνίας	Κυβέρνηση (5)	Κυβέρνηση (5)	Κυβέρνηση (5)
Καθορισμός τελών	Σύμφωνα με προκαθορισμένες παραμέτρους (6)	Σύμφωνα με προκαθορισμένες παραμέτρους (6)	Σύμφωνα με προκαθορισμένες παραμέτρους (6)